MEMORANDUM

996.291 Talen

cc.: M n.t.
DCEE n.t.
Chef DIE

Van: DIE

Datum: 18 augustus 1978

Aan: T via S

Nr. 751/78

Onderwerp: De uitbreiding der Gemeenschappen en het talenregiem

Verzonden 21 AUG. 1978

Verzonden 21 AUG. 1978

AE

Linde Bosma

Een van de kwesties, de uitbreiding betreffende, die nu reeds zijn schaduwen vooruit werpt vormt het talenregiem in de uitgebreide Gemeenschap. Ten blijke daarvan is bijgevoegd een artikel uit The Economist van 12 augustus jl.. Deze verhoogde belangstelling voor dit onderwerp hangt samen met het feit dat onverkorte voortzetting van het huidige systeem zou betekenen dat in een uitgebreide Gemeenschap negen talen gelijkelijk zouden worden gehanteerd. Het gebruik van zes talen zoals dat nu het geval is vergt reeds zeer omvangrijke en kostbare organisatorische voorzieningen. Ter illustratie daarvan moge dienen dat in de Gemeenschapsbegroting voor 1978 het organigram van de Commissie voor wat betreft de algemene diensten 2002 A-rangen (beleidsrangen) bevat en 1187 LA-rangen (tolken - vertalers), waarbij evenwel moet worden aangetekend dat de tolkendienst van de Commissie ook ten dienste staat van de Raad. Volgens een mededeling van Commissaris Tugendhat tijdens de afgelopen Begrotingsraad gaat een derde van de totale personeelslasten van de Commissie naar de tolk- en vertaalafdelingen. Nog opvallender is de situatie bij het Hof van Justitie en het Europese Parlement waarvan de organigrammen respectievelijk 57 LA-rangen tegen 38 A-rangen en 292 LA-rangen tegen 183 A-rangen te zien geven. Op basis van deze gegevens lijkt de verwachting gewettigd dat een dreigende toevoeging van het Grieks, Spaans en Portugees aan het bestaande zes talenregiem een discussie zal doen ontbranden over de vraag of niet moet worden gestreefd naar een beperking van de te gebruiken talen. Zodanige geluiden vallen reeds binnen de Commissie te beluisteren, alwaar de gedachten uit lijken te gaan naar een beperking tot het Frans, Duits, Engels en Spaans. In deze gedachtengang zou het gebruik van het Nederlands in de knel dreigen te komen, reden waarom van

../2

© BuZa, blok 4, 1975-1984 (Ministerie van Buitenlandse Zaken) inv.nr. 14887
http://resources.huygens.knaw.nl/europeseintegratie/doc/S03000

Nederlandse zijde, uiteraard in overleg met België, een duidelijk standpunt in deze kwestie dient te worden bepaald. Alvorens daarop nader in te gaan lijkt het nuttig de procedurele kant van de problematiek aan te stippen. Krachtens artikel 217 van het EEG-verdrag wordt de regeling van het taalgebruik door de instellingen der Gemeenschap, onverminderd de bepalingen van het reglement van het Hof van Justitie, door de Raad met eenparigheid van stemmen vastgesteld. Hieraan is uitvoering gegeven door verordening 1 van 15 april 1958 (Pb 385/58), waarvan artikel 1, zoals gewijzigd bij Bijlage XIV bij het Toetredingsverdrag, bepaalt dat de officiële talen en de werktalen van de instellingen der Gemeenschap zijn het Deens, het Duits, het Engels, het Frans, het Italiaans en het Nederlands. Voor het Hof van Justitie is een specifieke regeling met betrekking tot het gebruik van procestalen neergelegd in de artikelen 29 - 31 van het Reglement voor de procesvoering. Dit Reglement is door het Hof van Justitie vastgelegd na goedkeuring door de Raad met eenparigheid van stemmen (art. 188 van het EEG-Verdrag). Uit het bovenstaande kan derhalve worden afgeleid dat een wijziging van het talenregiem bij <u>ieder</u> der instellingen van de Gemeenschap een zaak is die binnen de bevoegdheid van de Raad valt, die daartoe met eenparigheid van stemmen beslist.
Concentreert men de probleemstelling op de vraag of een beperking van het gebruik van het Nederlands al dan niet aanvaardbaar is, dan lijkt het nuttig allereerst een onderscheid te maken tussen het begruik van een taal als officiële taal dan wel als werktaal. Het gebruik als officiële taal heeft

betrekking op de verdragen, het afgeleide recht, jurisprudentie, kortom alle handelingen van wetgeving, deszelfs toepassing en interpretatie terwijl het gebruik als werktaal betrekking heeft op alle handelingen (mondeling en schriftelijk) die daaraan vooraf gaan. Wat betreft het gebruik van het Nederlands als officiële taal behoeft het nauwelijks betoog dat daaraan onverkort vastgehouden dient te worden. Het zou immers ondenkbaar zijn indien Gemeenschapswetgeving die zich veelal rechtstreeks tot de burger richt niet in de eigen taal toegankelijk zou zijn op dezelfde voet als zulks in de andere lid-staten het geval is.
Wat betreft het gebruik van het Nederlands als werktaal kunnen een aantal zwaarwegende argumenten worden aangevoerd die zich verzetten tegen iedere inperking daarvan. Met betrekking tot de besprekingen in Raadskader zouden de Nederlandse vertegenwoordigers ernstig gehandicapt worden ten opzichte van die vertegenwoordigers van andere lid-staten die zcih wel in hun eigen taal kunnen uitdrukken. Zulks klemt met name op het niveau der deskundigen-groepen en op het Raadsniveau. De deskundigen-groepen worden veelal bemand door deskundigen uit de hoofdstad die in de eerste plaats nationale verantwoordelijkheden dragen en ook daarvoor primair gekwalificeerd zijn. Doordat de communautaire werkzaamheden een steeds groter terrein zijn gaan bestrijken moet bovendien worden geconstateerd dat een steeds groter aantal deskundigen uit vrijwel alle sectoren van de overheid geroepen wordt Nederlandse standpunten in Raadswerkgroepen uit te dragen. Kennis van een of meer andere Gemeenschapstalen is doorgaans wel tot op zekere hoogte aanwezig doch veelal niet in die mate dat zich geen achterstelling met vertegenwoordigers van andere lid-staten zou voordoen. Verwacht mag overigens worden dat het huidige middelbaar onderwijs de situatie er niet beter op zal maken. Geconcludeerd moet derhalve worden dat het argument van een adequate

Nederlandse belangenbehartiging er zich tegen verzet indien op werkgroep-niveau aan de Nederlandse vertegenwoordigers beperkingen opgelegd zouden worden met betrekking tot het gebruik van het Nederlands, zowel in woord als geschrift. Hetzelfde kan worden gezegd met betrekking tot de vergaderingen op Raadsniveau, aangezien ook niet van bewindslieden, in het bijzonder wanneer het om "vakministers" gaat, kan en mag worden verwacht dat zij zich moeiteloos uitdrukken in een andere taal over dikwijls ingewikkelde onderwerpen die veelal niet dagelijks hun aandacht hebben.
Tegen het bovenstaande zou kunnen worden ingebracht dat in het overgrote deel der internationale organisaties het Nederlands niet kan worden gebezigd, terwijl ook daar Nederlandse standpunten worden verdedigd en Nederlandse belangen worden behartigd. Een vergelijking te dien aanzien gaat echter niet op, aangezien in de Gemeenschap en met name in het kader van de Raad, in tegenstelling tot andere internationale organisaties onderhandeld wordt over besluiten die veelal rechtstreeks werking hebben voor de burgers in de lid-staten, mede als gevolg waarvan de besprekingen op alle niveau's van de Raad veel technischer en gedetailleerder zijn dan in welke andere internationale organisatie dan ook.
Wat betreft het Hof van Justitie moet een beperking van het gebruik van het Nederlands evenmin aanvaardbaar worden geacht. Immers, het Hof van Justitie is niet slechts toegankelijk voor lid-staten doch ook voor burgers uit de lid-staten, hetzij middels rechtstreekse beroepen tegen bepaalde Gemeenschapsbesluiten hetzij middels de prejudiciële procedure. Een dergelijke toegang zou grotendeels illusoir worden indien die burgers niet in staat zouden zijn zich van hun eigen taal te bedienen, in woord en geschrift, om hun zienswijzen voor het Hof kenbaar te maken en aldus hun belangen te verdedigen.

De betrokkenheid van de burger bij het Gemeenschapsgebeuren vormt eveneens een krachtig argument om niet tot een beperking in het talengebruik in het kader van het Europese Parlement over te gaan. Immers, het Europese Parlement, in het bijzonder wanneer het rechtstreeks zal zijn gekozen, dient als vertegenwoordiger van de volkeren der lid-staten een open en voor alle burgers op gelijke voet toegankelijke instelling te zijn wil het werkelijk als democratische instelling binnen de Gemeenschap kunnen functioneren. Daarbij komt dat een beperking van het talengebruik voor zeer velen een ernstige belemmering zou kunnen vormen om zich voor het Europees Parlement verkiesbaar te stellen. Ten aanzien van de Commissie lijkt de onderhavige kwestie minder duidelijk te liggen. Van een nationale dan wel particuliere belangenbehartiging is bij deze instelling in aanzienlijk mindere mate sprake. Nochthans dient bedacht te worden dat ook binnen dat kader van de Commissie vele comité's bestaan die door nationale deskundigen uit vele sectoren van de samenleving worden bemand, terwijl tevens zeer frequent ad-hoc overleg met vertegenwoordigers van c.q. deskundigen uit de lid-staten plaats vindt. Hiervoor gelden dezelfde argumenten ten faveure van de instandhouding van alle werktijden als zijn genoemd met betrekking tot de Raadswerkgroepen.

Op basis van het bovenstaande moet worden geconcludeerd dat er zwaarwegende argumenten zijn voor handhaving van het Nederlands als werktaal in de Gemeenschap en in het bijzonder in de Raad, het Hof van Justitie en het Europees Parlement. Indien zulks zou betekenen dat in de uitgebreide Gemeenschap negen werktalen zullen worden gehanteerd dan dienen tijdig maatregelen te worden uitgewerkt en voorzieningen te worden getroffen die een zo efficiënt mogelijke functionering van de benodigde diensten waarborgen.